

Liha-ala rahoittaa tuotantoeläinten terveystyötä

Lihateollisuus, tuottajat, alkutuotannon sidosryhmät ja viranomaiset ovat yhteisvoimin rakentaneet Suomeen tuotantoeläinten terveydenhuoltojärjestelmän. Lihateollisuus on vapaaehtoisesti luodun järjestelmän keskeinen rahoittaja.

KUVAT: ANNIINA KIVILAHTI

Lihayritysten intressi asiassa on selvä. Eläinterveydenhuollon avulla voidaan kehittää elintarvikkeiden laatua ja kuluttajaturvallisuutta sekä tuotannon kansainvälistä kilpailukykyä. Terveystyö-

to on vakiintunut osaksi nykyaikaista lihan- ja maidontuotantoa, ja viime vuonna sen asema kirjattiin myös lakiin.

ETT ry:n alaisena toimiviin terveydenhuollon rekistereihin kootaan kaikki tieto, joka syntyy tiloilla eläinlääkärien suorittamien terveydenhuoltokäyntien yhteydessä sekä tiedot tuotantoeläinten lääkityksistä, poistoista sekä lihantarkastus- ja tutkimustuloksista. Tilat hyötyvät keskitetystä järjestelmästä, mutta samalla rakentuu kansallinen tietopankki, jonka varassa voidaan suunnitella eläinterveyden kehittämistä koko maan mittakaavassa.

Sikatilojen terveydenhuoltorekiste-

riin Sikavaan ja nautatilojen rekisteriin Nasevaan liittymisen on tuottajille vapaaehtoista ja sen käyttö maksutonta. Lihateollisuus kustantaa koko Sikavan toiminnan ja puolet Nasevasta, meijeriteollisuuden vastatessa toisesta puolesta. Kaikkiaan lihateollisuus käyttää terveydenhuollon koordinaatioon 550 000 euroa vuodessa.

Eläinlääkäri käy sovitusti

Rekisteriin liittyessään tila solmii valitsemansa eläinlääkäriin kanssa terveydenhuoltosopimuksen, jossa sovitaan mm. vuosittaisten käyntien määrä ja rekisterin tietojen käyttövaltuudet. Terveydenhuoltosopimus rekisteröidään Nasevaan tai Sikavaan, ja samalla tilalle perustetaan sähköinen kansio tietojä varten.

Eläinlääkäri tekee terveydenhuoltokäynnit ja laatii vuosittain TH-suunnitelman. Tila vastaa itse sopimuksen mukaisten käyntien kustannuksista.

Nautatilalla terveydenhuoltokäynti on tehtävä vähintään kerran ja sikatilalla vähintään neljä kertaa vuodessa. Käyntien aikana seurataan tiettyjä, etukäteen

Xxxxx
xxxxx"

sovittuja asioita vakiomallisen TH-käyntilomakkeen avulla, ja havainnot kirjataan terveydenhuollon rekisteriin.

Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ansiosta eläinlääkäriä tarvitaan yhä harvemmin hoitamaan sairastunutta eläintä. Eläinlääkäriin rooli painottuu terveystoimintoihin. Eläinten sairastuvuuden ja lääkitystarpeen vähenemisestä hyötyvät niin

tilat kuin teollisuuskin, ja viime kädessä myös kansanterveys.

Koko ketju hyötyy

Terveydenhuollon rekisteriä ylläpitää Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry. Yhdistys myös ohjaa eläinaineksen ja rehujen maahantuontia. Näillä toimilla hallitaan eläintautiriskejä ja luodaan pohja kotimaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuudelle. ETT:n viranomaiskumppanina on Elintarvike-turvallisuusvirasto Evira.

Terveydenhuollon keskeisimmät tavoitteet tilojen kannalta ovat tuotannon kannattavuuden parantaminen sekä tarttuvien tautien ja tuotantosairauksien

Suomi häntäpäässä lääkevertailussa

Lontoossa toimiva Euroopan lääkevirasto (European Medicines Agency) havaitsi suuret erot vertaillessaan eläimille käytettyjen antibioottien myyntimääriä ja lihan tuotantomääriä kymmenessä maassa. Suomi, Ruotsi ja Norja pitivät perää vuoden 2007 luvuilla tehdyssä vertailussa. Norjassa bakteerilääkkeitä käytettiin 18 mg teuraskiloa kohti, Suomessa ja Ruotsissa alle 30 mg. Seuraavaksi pienin käyttömäärä oli Tanskassa, noin 50 mg. Saksa, Sveitsi, Tšekki ja Britannia muodostivat tasaisen keskiryhmän noin 90 mg:n käytöllä, ja kärkisijalla olivat Hollanti ja Ranska, joissa antibiootteja käytettiin tuotantoeläimille yli 180 mg teuraspainokiloa kohti.

Loppupäätelmässään tutkijat ehdottavat lisäselvityksiä havaittujen suurten erojen syistä.

(Journal of Antimicrobial Chemotherapy, kesäkuu 2010)

ennaltaehkäisy. Elintarviketeollisuus voi Nasevan ja Sikavan avulla tehokkaasti hallita mm. tartuntojen aiheuttamia poikkeamatilanteita yhteistyössä viranomaisten kanssa.

Koko ketju hyötyy keskitetystä eläinterveyden dokumentoinnista ja kerätystä tiedosta. Sen ansiosta esimerkiksi neuvontaa ja koulutusta voidaan kohdentaa tehokkaalla tavalla. Lääkkeiden käytöstä kerätyllä tiedolla suomalaisen ruoan puhtautta voidaan dokumentoidusti perustella.

Hyvin hoidettu alkutuotanto parantaa eläintuotteiden laatua ja kuluttajaturvallisuutta sekä edistää tuotantoeläinten hyvinvointia. Tiivis yhteistyö viranomaisten kanssa edistää myös eläinsuojelulainsäädännön toteutumista.

Hyvinvointi seurantaan 2011

Ensi vuosi tuo muutoksia terveydenhuoltokäynteihin ja myös Sikavaan. Hyvinvoinnin osa-alueita aletaan nyt seurata tarkemmin havainnoimalla eläimiä. Kun päähuomio on aiemmin ollut eläinten terveydessä, nyt aletaan seurata myös eläinten ruokintaa, kasvuolosuhteita ja mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Hyvinvoinnin toteutumista sikatiloilla aletaan seurata myös lihayrityksissä yhteisillä pelisäännöillä. Mittareina käytetään lääkkeiden käyttöä, kuolleisuutta ja lihantarkastustietoja. Kaikille seurattaville arvoille on asetettu hälytysrajat, joita seurataan puolivuotisjaksoissa Sikavan avulla.

Rajojen ylittyessä tuottajalle ane-

Sikavan jäsen-teurastamot

A-Tuottajat Oy
Kivikylän Kotipalvaamo Oy
LSO Foods Oy
Mika Myllymaa Oy
Osuuskunta Pohjanmaan Liha
Paimion Teurastamo Oy
Pöntiön lihatuote Oy
Saarioisten Lihanjalostus Oy
Snellmanin Lihanjalostus Oy

Nasevan jäsen-teurastamot

A-Tuottajat Oy
Saarioisten Lihanjalostus Oy
LSO Foods Oy
Snellmanin Lihanjalostus Oy
Osuuskunta Pohjanmaan Liha
Paimion Teurastamo Oy
Savo-Karjalan Liha Oy
(Nasevassa ovat mukana myös maan lähes kaikki meijerit)

taan ohjausta parempiin tuotantotapoihin. Jos tilanne ei parane vuoden seurattajakson aikana, yritys lakkaa vastaanottamasta teuraita tai välityseläimiä tilalta.

Tiedot perustuvat *Pirjo Kortesiemen* haastatteluun ja ETL:n, MTK:n, ETT:n ja Lihatie-dotuksen järjestämällä tutustumisretkellä pidettyihin alustuksiin.

■ **Raila Aaltonen**